

"Ədəbiyyatın kulisi" nə kulisdən baxış

(Kənan Hacı'nın "Ədəbiyyatın kulisi" kitabı haqqında qeydlər)

Biz Kənan Hacı ilə qiyabi olaraq lap çoxdan tanış. Bir-birimizə yazılarımızdan bələdik. Tale elə gətirdi ki, qismətimizə qonşu olmaq da düşdü, jurnalistlər üçün inşa edilən binalarda. Bu yaxınlarda isə dostumuz Akif Cabbarlının təşəbbüsü ilə əyani tanış da olduq. Kənan mənə "Ədəbiyyatın kulisi", mənə ona "Bir qəlbin nəqəratsız nəğməsi" kitabını hədiyyə etdik. Kənan Hacı'nın kulis.az saytının "Ədəbiyyatın kulisi" layihəsi üçün yazılarından ibarət kitabını ikicə günün içində oxuyub başa vurdum. Qərar gəldim ki, qənaətimi bölüşüm. Tam səmimiyyətlə deyirəm, bu dostmodernizm "fəlsəfə"indən qaynaqlanmadı ("dostmodernizm" ifadəsinin müəllifi mən deyiləm - A.M), sadəcə içimdən gəldi.

"Uşaqlığım yaddaşımda ilmələndi", "Hərdən fikirləşirəm ki, Azərbaycanın ürəyi çat verib", "İçində söz bişirə-bişirə yaşayırsan", "Yenə birinə bənd olub, xam cöngə kimi havalanmışdım", "Cibimdə siçanlar "Yallı" gedirdi", "Yaddaşın da zirzəmisini var", ələlxüsus da, bu yaxınlarda "Əcəli çatmamış ölənlər" yazısındakı "Huşyarlıqdan məstəbəliyə bir qədəhlik yol var" kimi mükəmməl deyimləri onun cılalənmiş qələmindən xəbər verir. Hər bir qələm əhlinin yaratdıqları onun iç dünyasının aynasıdır. Kənanın yazılarından aydınca sezişən ki, o, Vətənin daşı (qayası) olmaq qüdrətinə yüksələn soydaşlarımızdandır. Onun qələmə aldığı oxunaqlıdır, səni düşündürür, daşıdır, münasibətə səsləyir. Kənanın yazılarından durmadan üyüdən təxəyyül, sərhəd tanımayan təfəkkür, mürəkkəbi tükənməyən qələm, yorulmuş demək bilməyən mənəvi ruh, bulaq halallığı, qartal gözlü müşahidəçilik qabiliyyəti, adicə bir elandan matah düzəltmək fərsəti boylanır. Kənanın təhkiyəsi səni söhbətəlməyə çağırır, təbii və cəlbedicidir. Son vaxtlarda onun yazılarının ruhuna sosial şəbəkə "üslub"unun qismən sirayət etdiyi də nəzərdən qaçmır. Yəqinki, bu, onun sosial şəbəkələrdəki fəallığından qaynaqlanır. Bəzən də adama elə gəlir ki, yazılarında özü həddən çoxdur. Düzdür, elə əksər yazarlar özünü yazır, di gəl, sanki, bu Kənan daha qabarıqdır.

"Ədəbiyyatın kulisi" kitabında toplanan yazılarda milli-mənəvi dəyərlərimizin alili-

yini daim uca tutmağa çağırış, hər bir soydaşımıza dəyər verməyin, ona arxa durmağın vacibliyi, 17 yaşlı əsgər Nəbat("Qəşəng döyüşçü"), Kərim Nalə("Səfil şairin eksperimental şeirləri"), Soltan Rauf("O şairin məzarını ot basıb") və bu qəbildən digər həmvətənlərimizin taleyinə həssaslıqla yanaşmağın bizim mənəvi borcumuz olduğu ən xırda çalarlarına qədər əksini tapıb. Kənanın qələmə aldığıların əksəriyyəti çox vaxt bir o qədər əhəmiyyət vermə-

dən laqeydcəsinə yan ötdüyümüz həyat realıqlarıdır. Onun iki-üç səhifəlik yazılarının çoxunda bir romanın yükü var. "İndiki zamanda it adamdan da bəha olub" deyərək hayqıran Kənan (O, rəhmətlik Məmməd Arazın "İti bazarında atından bəha" gileynin indi bu hala gəldiyi qənaətidir) bizləri ayıq-sayıqlığa, insani, humanist dəyərləri zirvədə saxlamağa səsləyir.

Nə yaxşı ki, kasıbcılığın daşı Kənanın qələminin gözüünü hüç cür bağlaya bilmədi. İndi işsiz olan dostumuz yenə də Tanrıdan ümidini üzmədən yazıb-yaradır. İnanır ki, şair Kəramət bir vaxtlar bazarda kasa satmaq məcburiyyətində qalan rəhmətlik şair Abdulla Rəfiyəliyevə özünün "Yeni Qurtuluş" qəzetində iş verdiyi kimi günlərin birində ona da mənəvi arxa duracaq soydaşımız tezliklə tapılacaq("Bir şair vaxtilə kasa satırdı"). Şükür Tanrıya ki, Üliyyə Heydərovanın təbircə desək, Kənan Hacı bir ölçim ömür payını "kirayə arzularla" başa vurmadı. Jurnalistlərin mənəvi dayağı olan Prezident İlham Əliyev ömrünün xeyli hissəsini kirayələrdə keçirən bu qələm əhlini də mənəvi haqqına qovuşdurdu, onu da jurnalistlərin binasında mənzilə layiq bildi. Başının üstündə damı olmaq isə əvəzsiz

nəmətdir, Tanrı kimsədən əsirgəməsin.

Kənanın əksər yazarlar kimi ən böyük istəklərindən biri nədir? Azərbaycanda əsl bazar iqtisadiyyatına xas kitab bazarı formalaşsın, ədəbiyyat dərgiləri, qəzetləri normal qonrar vermək gücündə olsun. Qələm əhli də (cızmaqaraçılar çıxmaq şərtlə) alın tərinin məhsulu olan bir parça çörəyini qürurla evinə aparsın, bu yolla əsl ədəbiyyat uğrunda "mübarizə"yə təkan verilsin. O inanır ki, bizim millət aciz deyil, əgər həqiqi ədəbiyyat mühiti formalaşarsa, bizimkilər də dünya ədəbiyyatı səhnəsində layiqli yerini tuta bilərlər.

Bunu min-bir çətinliyə baxmayaraq indinin özündə də ayrı-ayrı fərdlərin təmsilində görürük. Adicə bir qayıqla dünya ədəbiyyatı okeanına baş vuran barmaqla sayılacaq soydaşlarımız mənzilbaşına yetir, nüfuzlu beynəlxalq mükafatlara layiq görülür, üstəlik bir çox hallarda əməlli-başlı qonrar sahibi də olurlar. Sadəcə, Kənanın istəyi odur ki, bu, peşəkar səviyyədə təşkilatlanmış qaydada baş versin, haqqı çatan hər bir kəs üçün əlçatan olsun.

Həyatın hər anı, addım-başı müşahidə etdikləri Kənan üçün əhvalatdır, həyat etüdləridir. Adi mətləblərdə böyük fəzilətlər kəşf etmək onun şəkəridir. Ta uşaqlıqdan düşüb-qoşmaqda necə pərgardisa, eləcə də nə təxəyyülünə, nə təfəkkürünə, nə də qəlbinə, ruhuna və qələminə dinclik vermək fikrindən tamam uzaqdır(aradabir əldən düşsə də). Dünyaya gözünü açdığı Buzovnanın "duzu, istiotu" da çox vaxt karına gəlir. Nə yaxşı ki, qərinələr, əsrlər bir-birini əvəzləsə də, böyük şəhərlərdən fərqli olaraq kiçik yaşayış məntəqələrindən nağıl, dastan ruhu hələ də köcünü çəkməyib. Ən başlıcası, Kənanın bütün yaradıcılığı kimi "Ədəbiyyatın kulisi" kitabındakı yazıları da sıravilikdən uzaqdı, özünəməxsusdur və dəyərlidir. Cəmlənəməyə zirvəsindəkiləri görmək xeyli kəsə müəyyəsər ola bilər, di gəl, oğulsan, Marian çökəkliyindəkiləri duyub görə biləsən, bax, bu, tamam başqadır!!! Kənan Hacı'nın yaradıcılığını fərqləndirən həlledici məqam da məhz onun yazılarından bu ucalığın, tərəvətin əskilməməsi ilə bağlıdır. Qələminə qüvvət, qardaş, çin olmayan arzuların qalması!!!